

Vrijwilligers Verhalen: Focus op naoorlogse generaties

Wilp, november 2021 – Vlak onder de drukte van de snelweg A1 tussen Apeldoorn en Deventer, tref je een oase van rust in en om de boerderij van Pelitavrijwilligers Ernst Jan (1962) en Sonja de Leau (1962). De boerderij is onmiskenbaar Gelders erfgoed, maar dan wel erfgoed waarin het gedeelde verleden en de liefde voor Indonesië en Nederlands-Indië goed zichtbaar is. Al ruim drie jaar stellen Ernst Jan en Sonja de Leau deze plek, vol met houtsnijwerk, beelden en aanplanting die zelfs in deze herfstmaand herinnert aan de tropen, open voor Pelita Koffietafels.

'Eerst wilden we er nog een authentieke Gelderse boerderijtuin van maken', vertelt Ernst Jan terwijl hij een rondleiding geeft door de weidse tuin. 'Zoals de oude erven er in Gelderland uitzagen. Maar sinds onze eerste reis naar Indonesië in 2011 zijn we van gedachten veranderd. We kochten objecten in Indonesië en hier komen ze goed tot hun recht. Van het een kwam het ander. Het werd steeds meer!' De boerderij kreeg de toepasselijke naam 'Indo Garden'.

Het resultaat is niet alleen buiten goed te zien, ook in de boerderij is overduidelijk wat de afkomst van de eigenaren is. De vader van Ernst Jan, geboren in 1930 in Soerabaja, was 15 jaar oud toen hij getuige was van een historisch moment tijdens de Tweede Wereldoorlog in Azië. Op 19 september 1945, vlak na de Japanse capitulatie, scheurden Indonesische nationalistinnen de blauwe baan van de Nederlandse vlag, die op het Oranjehotel in Soerabaja wapperde. De vader van Ernst Jan zat toen in de gevangenis in de Werfstraat, samen met ruim 2300 andere Nederlanders die tijdens de Bersiap gevangen waren genomen door

de nationalistinnen. Ernst Jan: 'Er waren plannen om alle gevangenen te vergiften en de gevangenis op te blazen. Kapitein Jack Boer heeft toen samen met Britse Gurkhasoldaten de gevangenis ontzet. Mijn vader was dus bevrijd door de Britten. In ruil moest hij corveediensten doen. Onder andere het wegduwen van lijken zodat het water in de rivier de Brantas goed bleef doorstromen.'

De vader van Ernst Jan kwam samen met het gezin in 1947 voorgoed in Nederland te wonen. 'Mijn vader zei altijd "Ik ben Nederlander". Indië was voor hem een afgesloten hoofdstuk. In Nederland was het devies: je best doen, niet opvallen en beter zijn dan de rest. Het weinige dat nog aan het Indisch verleden herinnerde was dat hij lekker kon koken. En hij had zo'n herkenbaar fluitje. Ken je dat? In plaats van je naam te roepen als je binnen moest komen werd er gefloten volgens een bepaald melodietje. Dus niet je naam roepen want dan val je op en dat wil je niet!'

De ouders van Sonja kwamen oorspronkelijk uit het westen van Nederland. Sonja: 'Ik ben in Enschede geboren. Mijn vader is namelijk op zijn zestiende naar Enschede verhuisd om te werken op de vliegbasis Twente. Ernst Jan heb ik leren kennen op de dansschool. We kregen verkering en kwam natuurlijk bij hem thuis. Dat was echt een nieuwe ervaring. Niet eerder had ik meegemaakt dat je als nieuweling zo makkelijk werd opgenomen, die gastvrijheid! Dat was nieuw voor mij.'

In 2011 waren Ernst Jan en Sonja 25 jaar getrouwd en maakten voor het eerst een reis door Indonesië. 'Sumatra, Java, Bali', vertelt Ernst Jan. 'Het voelde meteen zo eigen, de mentaliteit, de manier waarop mensen eruit zien. Je hebt voor het eerst het gevoel dat de meeste mensen op je lijken.'

Ernst Jan en Sonja organiseerden in hun boerderij, als Indo Garden, al koffietafelbijeenkomsten en activiteiten voor de Indische gemeenschap. Maar sinds drie jaar dus ook als Pelitavrijwilliger, vanaf het moment dat Josselien Verhoeve, regiocoördinator voor Oost Nederland, een keertje langskwam tijdens een open dag. Ernst Jan: 'Zij zag meteen mogelijkheden. En wij ook. Pelita geeft ons ook de gelegenheid om nog meer voor de eerste generatie te doen. Zo wilden we hier graag een vrijheidsmaaltijd organiseren voor 150 ouderen, op 15 augustus. Helaas kon dat geen doorgang vinden vanwege coronarestricties. Maar we hebben toch met hulp van Pelita vrijheidsmaaltijden kunnen langsbrengen bij de ouderen.'

Sonja en Ernst Jan doen het graag voor een ander, maar ook voor zichzelf. Sonja: 'Zoals Ernst Jan door zijn vader is opgevoed zie je terug in Ernst Jan zelf maar ook in onze kinderen. De bijeenkomsten hier, ook al heb je de verhalen al honderd keer gehoord, zorgen voor herkenning. Bij de bezoekers maar ook bij ons. Je ziet keer op keer dat het effect heeft. Logisch, want het is een erkenning van je wezen, je zijn.'

Voorlopig gaan Ernst Jan en Sonja nog wel even door. 'Nu doen we het nog naast ons werk. Maar straks zijn we met pensioen. We denken erover om dan grotere bijeenkomsten te organiseren, lezingen bijvoorbeeld, of culturele evenementen. En dan niet alleen voor ouderen van de eerste generatie, hoewel die in ons hart blijven. We zien dat ook de naoorlogse generaties echt behoefte hebben aan erkenning. Tijdens onze huidige koffietafels komen alle thema's als vanzelf naar boven: het ontkennen van het Indisch zijn, het presteren en niet opvallen, de oorlogstrauma's waarover werd gezwegen en de impact daarvan op de kinderen. Dus die focus op de naoorlogse generaties willen we graag verder uitwerken.'

Informatie over Indo Garden: www.indo-garden.nl

Wilt u ook vrijwilliger voor Stichting Pelita worden? Kijk dan op onze [website](#)